คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๔๔ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๓ กราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า "...นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าพรรคประชารัฐซึ่งได้รับจดแจ้งจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑) ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

"นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต่อไป"

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐ ได้มีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ รวม ๓ ครั้ง ได้แก่ หนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ หนังสือลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๔ และหนังสือลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ สรุปความได้ว่า "นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (ในขณะนั้นปฏิบัติงานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง) ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชารัฐ โดยเป็นผู้แนะนำให้แต่งตั้งนายธนภัทร กังสวัสดิ์ เป็นผู้อำนวยการพรรคประชารัฐ ซึ่งตนก็หลงเชื่อเพราะเห็นว่านายธีรพงศ์ฯ เป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ฯ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค การที่พรรคประชารัฐไม่สามารถดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ ได้ นั้น ตนก็ได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจแล้ว

แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะสาขาพรรคเหล่านั้นต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เกี่ยวกับกรณีที่กล่าวหาว่าพรรคจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง นั้น ตนยอมรับว่าได้เบิกเงินร่วมกับนายธนภัทร ฯ จริง แต่เมื่อเบิกเงินมาแล้ว ตนได้ส่งเงินให้กับนายธีรพงศ์ ฯ ไปดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างร่วมกับนายธนภัทร ฯ เพราะตนไม่สันทัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ได้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น ส่วนกรณีที่มีการปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรคโดยตนมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการ นั้น ตนไม่ทราบเรื่องมาก่อนจนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ”

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ ดังกล่าว บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

“(๑).....

“(๒).....

“(๓).....

“(๔).....

“(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม .... มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

“เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน .... (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

“.....”

ในคำวินิจฉัยส่วนตน ที่ ๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๒ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป นั้น ข้าพเจ้าเป็นเสียงข้างน้อยเสียงหนึ่งที่ได้วินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ สั่งยุบพรรคการเมืองได้ และไม่ชอบที่จะรับคำร้องของนายทะเบียนไว้พิจารณา ทั้งนี้ เพราะเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ดี โดยที่เสียงข้างมาก

ขององค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ (๕) ที่กล่าว ซึ่งคำวินิจฉัยนี้ย่อมมีผลผูกพันเป็นบรรทัดฐานตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยในเนื้อหาของคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรณีนี้ต่อไป

คำวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและตามหนังสือชี้แจงของพรรคประชารัฐฟังได้ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐ ได้เบิกเงินร่วมกับนายธนภัทร ฯ จริง และได้ส่งเงินที่เบิกมาให้กับนายธีรพงศ์ ฯ ไปดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกับนายธนภัทร ฯ นายวิลาศจึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ได้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น พิเคราะห์แล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคประชารัฐ มิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” นอกจากนี้ การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ โดยพรรค ประจำปี ๒๕๔๒ ยังไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” ข้ออ้างของนายวิลาศที่ว่าตนไม่สันทัดกับการจัดซื้อจัดจ้างและว่าการดำเนินการที่ผิดพลาดเป็นเพราะตนหลงเชื่อเจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น มิอาจรับฟังเป็นข้อแก้ตัวได้ จึงเห็นว่าได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) เกิดขึ้นกับพรรคประชารัฐจริงที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนี้ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายสุจินดา ยงสุนทร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ